

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 50 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 50 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Boj avstrijskih narodov za državo.

(Rudolf Springer: Der Kampf der österreichischen Nationen um den Staat. Erster Theil: Das National-Problem als Verfassungs- und Verwaltungsfrage. Leipzig und Wien: Franz Deuticke. 1891.)

Rudolf Springer si je v svojem spisu »Boj avstrijskih narodov za državo«, kojega prvi zvezek je nedavno izšel, postavil nalogo, preiskovati avstrijski narodnostni problem. Po njegovih izjavah se pripravljajo, odkar obstoji naše ustavno življenje, dva pojma o razmerju naroda do države. En pojem, avtomatičen, vidi v narodu nevezano svoto individij, napram katerim stoji neposredno enotna država, po organskem pojmovanju pa tvori vsaka narodnost pravno enoto, zveza narodov je država. Ako se izvaja od zadnjega naziranja, ustvariti se dasta dva sistema: osebnostni in pokrajinski sistem.

Prvi vidi v narodu avtonomno zvezo oseb brez stvarnega ozira na pokrajino; drugi zahteva zvezno državo kot naselbinsko pokrajino naroda. Pa tudi pokrajinski sistem se različno razlaga s političkih in etniških stališč. Narodi z večino v deželi zahtevajo zdrževanje historičskih individualitet, njih zagovorniki so Čehi in Poljaki, drugi, manjši narodi hočejo narodno organizacijo na etniški podlagi, to so Malorusi, Rumunci, Slovenci in Italijani. Springer zastopa načelo, da se narodi ne smejo sestavljati kot pokrajinske skupine, temuč kot osebne zveze po analogiji verskih družb, pri čemur pa igra pokrajinski princip še vedno važno vlogo kot organizatorični faktor.

Prva naloga za rešitev narodnostnega vprašanja je po Springerjevem mnenju organizacija naroda. Že mnogo ministrstev je poskušalo, posrečilo pa se ni dosedaj še nobenemu. Pa tudi, če bi se sprava doglala, ne bilo bi s tem še dobljeno jamstvo za mir. Za nemškimi in češkimi strankami, ki bi podpisale spravo, vstali bi lahko drugi, radikalnejši, poželjivejši, ki niso »poznali kralja Faraona«. Le organizacija narodov v zvezi z reorganizacijo uprave bi zamoglo tukaj pomagati. Springer pobija monstroznost naše uprave, ki zahteva enako specializiranje pri sestavi akta v Solnogradu in na Češkem. V Solnogradu, kjer ima politična deželna uprava 18 konceptnih mest in na Češkem, kjer šteje namestniški konceptni status 223 imen. Iz takega protislovja je izšla beseda o »ministrstvu malih kronovin«, o ministrstvu, čegar volja se zdrobi pred vrati praškega in lvovskega namestništva. Le ako se povrne nazaj k razdelitvi po okrožjih, bi zamoglo jamčiti za odpomoč. Okrožje, kot temelj državne in narodne samouprave, je upravno torišče, čegar velikost nudi varnost za urejeno državno in narodno upravo. Celokupnost vseh v mešoviti občini živečih polnoletnih naj bi se vpisavala v narodne matrike, narodnost naj se prijavljajo svobodno, tajno in kazensko varovano v roke državi. V notorično enojezičnih občinah in okrožjih odpade prisilno vpisovanje.

Narodna organizacija ima reševati kulturne naloge, ona ima odločevati, ako je šole zidati, vseučilišča ustanavljati, za druge in hranilnice ustvarjati; iz davkov, ki se nalagajo narodnim sodrugom, plača stroške. Svojo enoto in vrhovnost ima vsaka izmed njih v narodnem svetu in v narodnem tajnistvu. Zastopniki in

organi se volijo, ker bodo prosti skrbij, da bi v volilnem boju podlegli narodnemu nasprotniku, se bodo ustanavljale v narodnih organizacijah gospodarske stranke, ki edino tvorijo jamstvo napredka. Pa tudi državne volitve se naj ravna po narodnem katastru, ustanovijo se ne kurije, ne zastopstva manjšin, temuč v mešovitih krajih volijo vpisani narodni sodrugi, ločeno od vpisanih druge narodnosti, gotovo število poslancev po razmerju števil matrikuliranih.

Slovenci smo pri tem problemu, ki ga je Springer tako temeljito pojasnil, posebno interesirani. Naš položaj je toliko težji, ker ravno naši naravni zavezniki Čehi, Poljaki in Hrvatje nečejo ničesar slišati o narodni avtonomiji, ampak se postavljajo vedno na stališče deželne avtonomije ali svojega državnega prava. No, dogodbe na Tirolskem kažejo, da se je kamen začel pomikati in da teče v smeri, ki vodi k narodni avtonomiji. Seveda, predno se ustvari i za nas končno zmago, bo še hudih bojev in v teh bojih imeli bodemo v Čehih, Poljaki in Hrvatih ravno tako odločne nasprotnike, kakor v Nemcih.

V Ljubljani, 15. julija.

Pogajanja za nagodbo.

Dne 23. t. m. se začne 3. čitanje načrta carinskega tarifa. Med tem se dogajajo še nekatere posameznosti ter se rešujejo nekatera vprašanja, ki so z nagodbo v zvezi. Vladi nameravata tarifni načrt že pri 3. čitanju definitivno določiti. Diference, katerih morebiti referentje ne morejo odpraviti, se uravnajo v konferenci obeh ministrskih predsednikov. Veterinarsko in davčno vprašanje sta baje posebno težki, a se doženeta brez dvoma. Carinska in trgovinska zveza se sklene za 10 let od 1. januarja 1903. Rentni davek na ograde drž. papirje in ogrski transportni davek se odpravita.

Napetost med srbskim in črnogorskim dvorom.

V soboto so imeli na Cetinju poroko princa Mirka, drugega sina kneza Nikite, z lepo Natalijo Konstantinovičevno iz rodu Obrenovičev. Zanimivo je, da se srbski kralj pri poroki ne le ni dal zastopati, nego je srbski poslanik tikom pred poroko šel na dopust. Princ Mirko je prosil kralja Aleksandra, da bi se smel nastaniti na Srbskem, a kralj mu je odgovoril, da njegovega dovoljenja za to ni treba, ker ga zadeva nič ne briga. Dočim je bil bolgarski knez zastopan, se Srbija oficijalno poroke ni vdeležila. Srbski dvor je baje razžaljen, ker spekulira črnogorski knez na to, da pride Mirko ali pa njegov potomec na srbski prestol. Sorodstvo Natalije Konstantinovičevne z Obrenoviči opravičuje ta naklep, zlasti še, ker je izključeno, da bi kraljica Draga rodila otroka. Kralj Aleksander baje še ni obupal. Za slučaj pa, da ne dobi potomca, hoče adoptirati dečka ter ga postaviti svojim prestolonaslednikom. Črnogorci upajo, da se to ne zgodi in da se Srbi odločijo za črnogorskega princa, ki je oženjen s Srbkinjo kraljevskega rodu. Poroke se je vdeležil tudi grof Evgen Zichy, osobni prijatelj pokojnega razkralja Milana.

Mir v Južni Afriki.

Angleško časopisje je poročalo, da so se udali Buri z veseljem ter da so radi odložili orožje, ker so bili vojne zelo na-

veličani. Iz Durbana pa poročajo, da Buri v Merebank dolgo niso verjeli, da je mir sklenjen, ko pa se je vest potrdila, so bili hudo razočarani in žalostni, da so bile vse žrtve zaman. Angleški listi so trdili, da je bil Schalk Burger v vseh koncentracijskih taboriščih sprejet z navdušenjem; resnica pa je, da ga je morala ščititi policija, sicer bi ga bili Buri pobili. Burske žene so ga psovale, klele, mu grozile s palicami ter ga zapodile. Tudi v raznih taborih Burov so se primerili prizori, o katerih so morali angleški listi molčati. Gotovo je, da je mnogo Burov danes z mirom nezadovoljnih.

Najnovejše politične vesti.

Proslava poljske zmage pri Grunwaldu nad Nemci se je vršila v Lvovu povse mirno. Namesto razsvetljave so nosila vsa okna papirne križe z napisom: »V proslavo obletnice poraza križarjev«. — Odstop angleškega ministra — zakladničarja Hicks-Beacha se je že napovedal. — Jezuitom prijazni župan v St. Julien ne je protestiral proti vladnemu ukazu, naj se zapro nepriznane kongregacijske šole, je odstavljene. — Obisk nemškega cesarja v Parizu. Večerni pogovor francoskega ministrskega predsednika Waldeck-Rousseau z nemškim cesarjem, ki ga je imel nedavno na krovu parnika »Hohenzollern«, je imel bajne namen, pregovoriti nemškega cesarja, da obišče Pariz. — Turčija zoper samostojnost Krete. Sultan je protestiral pri interesovanih velesilah proti temu, da si Kreta kuje denar s podobo vrhovnega guvernerja princa Jurija. — Bavarski poslanik na Dunaju baron Podewils je poklican domov. Najbrže prevzame posle naučnega ministrstva. — Italijanski minister zunanjih zadev Prinetti je dobil od ruskega carja Aleksandra nevski red. — Avstrijski častnik — vohun. V Lyonu so zaprli nekega avstrijskega častnika, ki je sumljiv vohunstva. —

Dopisi.

Z Notranjskega. Bili smo na velikanskem protestnem shodu v Ljubljani, da smo dali duška ogorčenosti, katera je vskipela v nas vsled nesramnega početja farške stranke. Zadnja beseda o tem še ni izrečena, slišali jo bomo, ako ne že poprej marsikatero, takrat, ko ne bo podpor in ne ugodne rešitve, pravzaprav nobene, glede vseh prošenj, katere je imel rešiti deželni zbor. V tem oziru vidi se nam jako pomenljiv govor poslanca Grassellija. Čitali smo tudi uvodni članek Vašega lista po shodu in se strinjamo z istim, le to se nam čudno vidi, da niste poudarili v istem glavne okolnosti, katera je preprečila, da nismo na dan shoda kar prepolnili Ljubljano. Pri takih težavah, kakor nam jih napravljajo pomanjkanje delavcev in katero občutimo ravno sedaj najbolj, ko je košnja na vrsti, smo se kar zavzeli, ko smo se sešli v Ljubljani s tolikimi somišljeniki pri shodu. Nedelja in delavnik se v takih stiskah, kakor smo sedaj, malo ločita in prepričan sem, da je marsikateri kar oči zatisnil, ko se je odpravil na pot, da ni videl sto očitnih skrbij, ki so ga obdajale.

Prosim Vas torej, merodajni naši voditelji, nikdar več ne shodov ob času

košnje. Vsi ne moremo priti in kdor pride, stori to z izdatno materialno žrtvijo. Nasprotno pa farška klika taciha barab, kakršne je nagnala na dan shoda pred vladno poslopje, dobi vselej in dovelj, dokler se bo jeruš še točil. Nadalje bi Vas pa tudi prosili, in to je glavni namen teh vrstic, da dokler se ljudje, ki se pri nas tudi imenujejo socialni demokratje, bratijo s farško stranko, se istim ne da beseda pri naših shodih. Mi Notranjci se sami naginjamo k socialni demokraciji in zatorej smo tudi tako krepko stopili na prvo stopinjo do iste, to je liberalizem. Ali ravno radi tega, ker nismo farški in torej ne neumni, nikar nas ne več motiti s tem, da bi morali poslušati kako mladostno prikazen, ki hoče biti več ko vsi mi, ne samo liberalci, ampak celo socialdemokrat in ob enem pa tudi farški zaveznik. Ateizem in klerikalizem v eni osebi! To je že več kakor hudič! Nočemo odreči gospodu Linhartu veljavne prihodnosti, ker priznamo, da je treba poguma in tudi nekoliko znanja, ako človek nastopi kot govornik pred taki shod, kakor je bil minuli v Ljubljani, ali tega pa naj si bo gotov, da te pege, katera se ga je prijala pri tem shodu, ne bode nikdar zatrl v svojem življenju. In skoraj bi jaz rekel, da tisti ima prav, ki trdi, da iz tega Linhart ne bo nikdar nič, da je le pustolovna prikazen, ker je pokazal, da niti pojma nima o načelih socializma in hoče dokazati, da zamoreta skupaj orati ateist, pa tisti, ki je ustanovil kralje in cesarje po božji milosti. Prosimo torej za prihodnost, ko bomo zopet pri takih zaprekah in težavah na shode prišli, da se ljudem a la Linhart ne da več besede. Kjer ni principa, tam ne more biti pametne besede, in ko bi se nas hotelo prisiliti, da naj zopet poslušamo farškega socialdemokrata, ne bomo se dali krotiti tudi vrlemu županu Hribarju ne.

„Glasbena Matica“.

V soboto je imela »Glasbena Matica« svoj letošnji redni občni zbor. Ta se je vršil v društvenih prostorih in je bil obisk tisti, kakor druga leta. »Glasbena Matica« — to je jako veselo znamenje — ima med svojimi člani ne samo takih, ki so veseli njenega delovanja in njenih uspehov, ampak tudi takih, ki so pripravljeni delati za ta zavod, če treba tudi z žrtvami, samo da se »Glasbena Matica« ohrani in se tako razvija, kakor doslej.

Zborovanje je otvoril društveni predsednik, gospod računski nadzornik Svetek, z govorom, v katerem se je med drugim spominjal tudi umrlih društvenikov in pevcev. Od zadnjega občnega zbora so umrli naslednji člani: Luka Bergant v Kamniku, Ivan Favai v Trstu, Janko Kalan v Radovljici, Franciška Macák v Trstu, kardinal dr. Missia v Gorici, dr. Ignacij Namorš v Jesenicah ob Savi, Josip Warty v Idriji in Ferdo Kersnik, Josip Kušar, Josip Noll in Avgust Pucihar v Ljubljani. Na predsednikov poziv so zborovalci v znak sožalja vstali raz sedeže.

Nadalje je g. predsednik omenjal, da obhaja »Glasbena Matica« letos tridesetletnico svoje ustanovitve in dvajsetletnico ustanovitve društvene šole. Umetniški uspehi »Glasbene Matice« so lepi in so društvu pridobili mnogo simpatij, žal, da je društveni finančni položaj jako neugoden. Tisti javni faktorji, katerim je skrbeti za izobraženje in za kulturni napredek slovenskega naroda, bi pač morali poseči vmes. Zlasti bi bila to dolžnost deželnega zbora kranjskega. Poseben odsek, v katerem so bili gospodje:

Milčinski, Kobler, Reich, Lozar in Hubad, je sestavil posebno spomenico, ki se v kratkem predloži javnim zastopom. Upati je, da bodo te korporacije priskočile »Glasbeni Matici« na pomoč.

Predsednik se je končno v imenu društva zahvalil vsem tistim, ki so društvo v preteklem letu podpirali s subvencijami, tako c. kr. deželni vladi, deželnemu zboru, ljubljanskemu občinskemu zastopu in tudi kranjski hranilnici, prav posebno še deželnemu predsedniku baronu Heinu, kateremu se je zahvaliti, da je bilo društvu od potresnega posojila v znesku 36 000 kron odpisana polovica, za vračanje ostalega dolga pa je vlada dovolila, da se plača v obrokih tekom 30 let.

O društvenem delovanju v minoletem letu je poročal tajnik, gosp. profesor dr. Orel. Društveni odbor je imel 11 sej. Na zavodu so učili gg.: Fran Gerbič, M. Hubad, Jos. Procházka in Jos. Vedral ter gđc. Klotilda Praprotnik. Učilo se je:

1. V oddelku g. Hubada 41 gojencev glasbene teorije, 17 solopetja, 46 deškega in dekliškega petja, 102 moška in 83 ženskih gojencev koncertnega petja, 8 gojencev harmonije in trije glasbene zgodovine.

2. V oddelku g. Gerbiča: 32 gojencev klavirja in 7 solopetja;

3. V oddelku g. Vedrala: 16 gojencev glasbene teorije, 25 gojencev klavirja in 45 gosli;

4. V oddelku g. Procházke: 49 gojencev klavirja;

5. V oddelku gđcne. Praprotnikove: 12 gojencev glasbene teorije in 22 gojencev klavirja.

Pouk na društveni šoli se je začel dne 21. septembra m. l. in je trajal do 12. julija t. l.

Vseh 369 učencev je imelo na teden 136 ur pouka. Oprostitve od šolnine znašajo 1600 K. Koncem šolskega leta so bile skušnje in sta bili prirejeni dve javni produkciji, ki sta obe prav dobro uspeli.

Koncertov je društvo priredilo štiri. Prva dva sta vrgla čistega dobička 673 K, tretji pa je prinesel društvu nad 600 K izgube.

Društveni člani — katerih je bilo okrog 900 — dobe letos klavirsko izdajo Foersterjeve opere »Gorenjski slavček«, ki jo je društvo izdalo v tisku. Med člani je 10 častnih, 72 ustanovnih in nad 800 rednih.

Vse subvencije, ki jih je društvo dobilo, znašajo skupaj 6400 K, in sicer: državna podpora 1200 K, podpora deželnega zbora 2400 K, podpora mestne občine ljubljanske 2400 K in podpora kranjske hranilnice 400 K.

O denarnem stanju je poročal društveni blaginik g. P. Lozar. Dohodkov je bilo 23.656 K 61 vin, izdatkov 22.057 K 73 vin, torej 1598 K 88 vin. prebitka. Ves dolg, ki ga ima »Glasbena Matica«, znaša 69.206 K 29 vin. Proračun za l. 1902. do 1903. izkazuje 27.104 K 48 vin. izdatkov in 18.454 K 48 vin. dohodkov, torej 8641 kron primanjilja. Ako se vsestejo še stari računi v znesku 6870 K in novi računi za popravilo društvene hiše itd. v znesku 4383 K, se vidi, da je treba pokriti še blizu 20 000 K.

Zborovalci so vzeli obe poročili na znanje in izrekli na predlog g. Petrovčiča predsedniku, tajniku in blaginiku zahvalo.

Vršla se je potem volitev. Predsednikom je bil novič izvoljen računski nadsvetnik g. Anton Svetek. Odborniki so gg.: notar dr. Rupert Bežek, deželni oficial Janko Gogala, sodni tajnik Fr. Kobler, vadnični učitelj Ivan Krulec, prokurist Pavel Lozar, sodni tajnik Fran Milčinski, profesor dr. Ivan Orel, odvetniški kandidat dr. Vladimir Ravnihar, učitelj Anton Razinger, predstojnik c. kr. plačilnega urada Anton Reich, zdravnik dr. Vladimir Rudež, odvetnik dr. Fran Tomišek in prof. Matevž Vodušek. Za pregledovalce računov sta bila izvoljena gg. Pribil in Tauses.

Na predlog g. profesorja Stritofa je bila častnikom izrečena zahvala za moralno podpiranje »Glasbene Matic«, na kar je gospod predsednik zaključil zborovanje.

Iskreno želimo, da bi naši čitatelji resno premišljevali o denarnem stanju »Glasbene Matic«, in da bi po svojih močeh storil kar more vsak, komur je pri srcu obstanek in procvit tega važnega kulturnega zavoda.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 15. julija.

— **Na nedeljskem shodu v Šiški** so različni mladeniči udrihali po napredni stranki, da se »Slovenec« kar radosti topi. Takozvani socialni demokratje so sedaj pač razžaljeni, ker smo infamije »Rudečega prapora« zavrnili, kakor gre. Najlepše pa je, da očitajo sedaj nam, da smo prvi pričeli. Mi smo pričeli? Kaj nismo pustili socialistov vedno v miru? Nikdar jim nismo delali ovir, nikdar jim nismo metali polen pod

noge, nego jih podpirali kolikor je pač bilo mogoče. Molčali smo celo tedaj, kadar so socialisti sami prišli prosit, naj to ali ono pribijemo, n. pr. gotove stvari glede izobraževalnega društva, glede zadnje stavke zidarjev itd. Vse to smo storili iz prepričanja, da je treba sodelovanja vseh svobodomiselnih strank, da se premaga kranjski klerikalizem. Boj so iskali socialisti in ga začeli z očitani, kakor glede salona Tuschl. Kaj mislite, da bomo take reči res mirno spravljali v žep in se pustili psovati in obrekovati? Tako daleč še dolgo nismo. Če hočejo socialisti sedaj iti v klerikalno službo, je nam tudi prav. Kjer nam je mogla ta stranka škodovati, v Idriji, nam je itak škodovala. Drugod pa ne pride v poštev in je samo izraz bolesterne megalomanije, če se dela »Rudeči prapor«, kakor da mu je le migniti in naša stranka leži na tleh. Nikar si kaj tacega ne domišljajte! V Ljubljani vidimo l. hko vsak dan, da so klerikalci socialistom že tla popolnoma izpodnesli. Če pravi »Rudeči prapor«, da spravijo socialisti v Trstu v dveh urah 20 000 mož na noge, jim prav radi verjamejo, a ti tržaški socialisti so Lah i — kajti slovenski delavci v Trstu so večinoma narodni — mi pa nimamo opraviti z Lah i, ampak z jugoslovansko socialdemokracijo, in ta je še tako neznanatna, da njeno nasprotstvo lahko z največjo ravnodušnostjo prenašamo, zlasti ker čedalje bolj izgublja značaj resne stranke in kmalu ne bo za drugo, kakor za štafažo klerikalcev.

— **Klavern konec obrekovale vojne.** »Rudeči prapor« je z veliko samozvestjo začel svojo obrekovalno vojno proti slovenski napredni stranki in otvoril bitko s celo vrsto pavšalnih sumničenj in pavšalnih obdolžitvev, ki naj prepričajo njegovo čitateljstvo, da jih ni zavrženjših ljudi na tem svetu, nego so ti slovenski naprednjaki. Ko pa smo te dolgojezične fantije, ki pisarijo v »Rudeči prapor«, pozvali, naj svoje obdolžitve precizirajo, ko je bil čas, da »Rudeči prapor« svoja sumničenja dokaže, tedaj je pa kakor plahi zajec zlezal v grmovje in neče nič slišati o kakem dokazu. Opetovani naši pozivi, naj vendar nastopi z dokazi, niso nič izdali. »Rudeči prapor« neče svojih trditvev dokazati, češ, da mu manjka prostora!! Pa vendar hoče biti honeten list, ne podel obrekovalec, kar je vendar vsak, kdor kaj trdi, svoje trditve — obdolžitve pa ne more dokazati. Mislimo, da zdaj vsakdo ve, pri čem da je z »Rudečim praporjem«. Najprej obrekuje kakor kak klerikalec, potem pa se potuhne tudi kakor kak klerikalec. Lepše že res ni mogoče! Vemo, da niso vsi socialni demokratje odgovorni za to, kar počenjajo »Rudeči prapor« in tisti, za ušesi še mokri mladeniči, ki so se socialistom usilili za voditelje, in vemo tudi, da je mej socialnimi demokrati mnogo spodobnih in častivrednih mož. Prav te može pa vprašamo: Koliko časa pa bodete še gledali to žlindro, ki so jo gotovi elementi zanesli v vašo stranko, koliko časa pa bodete še gledali, da »Rudeči prapor« in njegovi dopisniki vas in vašo stranko na tak način prostituirajo? Pajdašenje socialnih demokratov s klerikalci je dokaz, da je mej socialisti nastala kužna bolezen, da je zavladala korupcija in da so mej socialisti ljudje, ki s svojimi načeli barantajo, kakor židovski krošnjar s starimi hlačami. Zdaj so ta načela prodali klerikalcem. Prvič se je to zgodilo v Idriji, lanskega leta pa so se ti »voditelji« ponujali in vsiljevali klerikalcem toliko časa, dokler niso naposled našli milosti. Sedaj, ko potrebujejo klerikalci pomoč — in potrebni so pomoči tako, da bi jo vzeli, naj pride od koderkoli — so pritegnili socialiste, da jim bodo pomagali zopet na noge. Ko bo nevarnost minila, dobe socialisti obligatno brco. In taka socialistična stranka, ki se pusti po nekaterih spekulativnih tako zlorabljeni, naj komu imponira in naj pridobi delavskemu stanu simpatije?!

— **Čemu imajo Drobniča za poslanca?** Od trenutka, ko smo prvič zazrli v deželnem zboru Drobniča, nam je vedno rojila po glavi misel, čemu so klerikalci tega bloškega kravarja usilili notranjskim kmetom za poslanca, kajti da je ta mož poosobljena nesposobnost in popolnoma neporaben tudi za

najprimitivnejša poslanska opravila, to je znana stvar. Iz sobotnega »Slovenca« smo končno izvedeli, čemu je Drobnič postal poslanec in kako opravilo bo imel v deželnem zboru. »Slovenec« naznanja, da je Drobnič nastavljen za »hausknechte« klerikalne stranke, čigar rokam se bodo izročali tisti poslanci, ki ne plešejo tako, kakor gode dr. Šusteršič. Take »hausknechte« imajo navadno po gostilnah in jih gostilničarji sami plačujejo. Klerikalna stranka pa si pusti svojega »hausknechte« plačati od dežele. Da je Drobnič kar ustvarjen za to službo, to radi priznamo, a da bo kot »hausknecht« dočakal kaj prida uspehov, o tem prav resno dvomimo.

— **V cerkvi srca Jezusovega** so imeli danes učenci vadnične šole mašo. Ko je bil odpet Te deum, se je začelo peti cesarsko pesem. Povsod je navada, da ostane mašnik pri altarju, dokler ni cesarska pesem končana. V cerkvi srca Jezusovega pa se danes to ni zgodilo. Komaj se je začela cesarska pesem, jo je duhovnik odkuril. Ne prihaja nam na misel, videti v tem kako demonstracijo ali izraz neolajnosti, pač pa vidimo v tem dokaz slabe vzgoje, in pomanjkanja manir, dokaz, da ta mož komaj čaka, kdaj se znebi mašnega plašča. Morda bi ne bilo napačno, če bi škofijski ordinarijat preskrbel kakega »olikane« mašnika, ki bi obsegal navodila, kako se je vesti duhovnikom pri raznih prilikah, da se jim ne bo moglo očitati nespodobno obnašanje.

— **Antidvobojevniki.** V pripravljalni odsek za avstrijsko ligo zoper dvo-boj sta izbrana za Kranjsko Fr. Povše in dr. M. Ploj (!).

— **Umrl** je sinoči v starosti 76 let zasebnik g. Fran Vovk, svoj čas uradnik ranjkega dr. Lovra Tomana in pozneje dr. Sajovca.

— **Belopeški gozdi.** Dolgoletni prepri zaradi belopeških gozdov, oziroma zaradi pravice do nekega vžitka pri teh gozdi, je bil včeraj poravnal izlepa in je bila med erarjem in interesiranimi posestniki sklenjena v tem smislu sestavljena pogodba.

— **Konec šolskega leta.** Na ljubljanskih ljudskih šolah je bile danes zaključeno šolsko leto na običajni način. Istotako tudi na onih državnih šolah, na katerih se šolsko leto radi maturitetnih izkušenj ni že prej zaključilo.

— **Zrelostna preizkušnja na c. kr. učiteljsku v Ljubljani** se je vršila od 9. do 15. t. m. pod predsedstvom g. c. kr. deželnega šolskega nadzornika Fr. Hubada. Delalo jo je 26 javnih gojencev in 1 zunanji kandidat, ki je pa med izkušnjo izstopil. Prebili so izkušnjo z nemškimi in slovenskim učnim jezikom: Ambrožič Jožef z Velikih Poljan, Bernot Jožef iz Ljubljane, Čenčič Julij iz Kamnika, Engelmann Vincencij iz Starega trga pri Poljanah, Grčar Viktor iz Mokronoga, Goršek Karol iz Mekin pri Zatičini, Goštiša Rafael iz Idrije (z odliko), Grum Fr. iz Spod. Logatca, Hočev var Maksimilijan z Jesenic pri Krškem (z odliko), Kadunc Anton iz Črmošnjic (z odliko), Korban Jožef iz St. Vida pri Zatičini, Lampret Fortunat iz Ljubljane, Moll Oskar iz Trbovelj, Pelko Matija iz Tržišča pri Mokronogu, Petelin Matevž z Velikih Poljan, Petsche Alojzij iz Grafenfelda pri Kočevju, Petrovec Leon iz Kroke, Potočnik Ludovik iz Hribov pri Trojanah, Primožič Jožef iz Železnikov, Schiffrer Emil s Sela pri Ljubljani, Skulj Andrej z Griča pri Velikih Laščah, Sotlar Martin iz Volovnika pri Leskovcu, Šeme Anton iz Višnje gore, Zrinšek Fran iz Vnanjih Goric. — Dva kandidata bosta morala izkušnjo jeseni iz enega predmeta ponoviti.

— **Šolska izvestja.** Letno poročilo ljubljanske višje realke — ki je vzlic vsako leto v našem listu izrečenim protestom — tudi letos pisano samo v nemškem jeziku, prinaša na prvem mestu zanimivo zgodovinsko razpravo profesorja Fr. Komatarja »Die Teilnahme Hans Katzianers an den Kämpfen gegen Zápolya im Jahre 1527«. Na zavodu je v minoletem letu poučevalo vsega skupaj 24 učnih moči. Učencev je bilo koncem šolskega leta 476, med njimi 328 iz Kranjske. Slovencev je bilo 240, Nemcev 216, Italijanov 14, Čehi 3 in Hrvatje 3. Klasifikacija izkazuje, da je bilo 33 odličnjakov, prvi red je dobilo 331 dijakov, ponavljalno skušnjo jih mora delati 47, drugi red je dobilo 53

dijakov, tretji red pa 9. Dva dijaka smeta skušnjo delati naknadno. Šolnine so plačali dijaki 14 600 K. Stipendije je vživalo 26 dijakov v skupnem znesku 4291 kron. Na obrtno-nadaljevalni šoli je poučevalo 17 učiteljev, učencev pa je bilo 275. — I. državna višja gimnazija v Ljubljani. Letno poročilo prinaša na prvem mestu spis dr. Jos. Šorna »Weitere Beiträge zur Syntax des M. Junianus Justinus«. Na zavodu je poučevalo v obveznih predmetih 26 učnih moči. Učencev je bilo koncem šolskega leta 1901/02. 594, med njimi trije privatisti. Iz Kranjske jih je bilo 498, iz drugih dežel 96, med temi zopet samo iz Štajerske 53 (iz nemško-slovenskih gimnazij v Celju in Mariboru). Po narodnosti je bilo 489 Slovencev in 105 Nemcev. Razun V. razreda so bili vsi razredi deljeni, I. razred celo trikrat (a, b, c). Osmošolcev je bilo 69. Z odliko je izvršilo v vseh razredih 68 učencev, prvi red jih je dobilo 415, drugi red 48, tretji red 14. K ponavljalnemu izpitu je pripuščenih 43 učencev. Učnine se je plačalo skupno 14 200 K. Stipendije je uživalo 81 učencev v skupnem znesku 13 692 kron 98 vin.

— **Reparticija rekrutov.** Glasom repartacije so se letos potrjeni, v Ljubljano pristojni mladeniči uvrstili tako, da je žrebna številka 89/I zaključna številka rekrutnega kontingenta vojske, žrebna številka 7/II pa zaključna številka rekrutnega kontingenta domobranstva. Nadomestni rezervisti se uvrste v vojsko in domobranstvo pri kontingentnem obračunu in eventualnem primankljaju v rekrutnem kontingentu se pokrijejo s čezštevilnimi po vrsti žrebnih številki.

— **Okrajna učiteljska konferenca za litijski šolski okraj** bode dne 17. julija t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih litijske šole. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu a) téma: »Kako naj se pripravila učitelj na pouk, da zadostuje zakonitim predpisom in zahtevam?« Referenta določi na dan konference g. c. kr. okrajni šolski nadzornik. b) Učna slika: »Mačka« obravnava z učenci I. razreda gđc. Josipina Schott. Koncem konference bode volitev dveh delegatov za deželno učiteljsko konferenco in enega zastopnika učiteljstva tega okraja v c. kr. litijski okrajni šolski svet. Volitev delegatov za deželno učiteljsko konferencijo, kakor tudi zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet, je zelo velike važnosti za učiteljstvo. Vse napredno učiteljstvo bo gotovo izvolilo napredna delegata in nevstrašenega zastopnika v okr. šolski svet. Treba je izkušenih, neomahljivih mož, ki so z dušo in srcem vneti za svoj izvišeni stan in ne klanjajo ponižno tilnika pred nasprotniki nove šole. Tedaj na veselo svidenje!

— **Vihar in toča.** Piše se nam: Dne 10. t. m. zjutraj bil je v okolica Vač in Sv. Gore silen vihar s točo, katera je uničila popolnoma vse poljske pridelke. Napravila je tudi veliko škodo v gozdi. Vihar je podrl več kozolcev in sadnega drevja. Strela je ubila v vasi Roviše 26 let posestnikovega sina Valentina Gričarja. Med pogrebom dne 11. t. m. podrl se je na Sv. Gori oder pri popravljanju zvonika ter poškodoval 10 oseb. Veliko večja nesreča bi se bila prigodila, ko bi se isti podrl par minut prej.

— **V vasi Prapretno, občina Radeče,** je v nedeljo dopoldne, ko so šli ljudje k drugi maši, nastal požar, ki je uničil jednemu posestniku vsa poslopja, poljedelsko in hišno opravo, živino in svinje, drugim dvema pa gospodarska poslopja. Škode je kaci 9000 K, zavarovani so pa za majhne svote. Radeško gasilno društvo je prišlo, akoravno je vas pol drugo uro oddaljena, v tričetrt uri na pogorišče; tudi sosedje Vrhovčani so bili z brzgalno navzoči, in se je le Radečanom in Vrhovčanom zahvaliti, da ni postala cela s slamo krita vas — žrtev ognja. Kako je požar nastal, se ne ve.

— **Šolske vesti na Štajerskem.** V pokoj sta šla nadučitelja gosp. Ivan Možina v pri L. Marku in g. Fr. L. Oschnigg na mestni ljudski šoli v Ptuj. Učiteljci g. Idi Božič v Grižah se je dovolila omožitev s tamošnjim učiteljem Rud. Wudlerjem.

— **Novi deželnozbornski volilni red za Štajersko** je sedaj izvršen. Razun dosedanjih treh virilistov dobije

tako pravico tudi rektor tehnike v Gradcu, rektor rudarske akademije v Ljubnem in župan graški. Število poslancev se potemtakem zviša na 75.

— **Zaspani deželni poslanci.** V štajerskem deželnem zboru je včeraj deželni glavar zaman čakal nad celo uro na poslance. Ker jih ni bilo, je odredil sejo na danes. Usodni ponedeljek!

— **Državna višja gimnazija v Celovcu** je imela v ravnokar zaključnem šolskem letu 20 rednih in 6 postranskih učnih sil in 470 učencev, izmed teh je dobilo prvi red z odliko 83, prvi red 299, drugi red 23 in tretji red 16 učencev. Ponavljalni izpit bo delalo 45 učencev. Po narodnosti je bilo 383 Nemcev in 85 Slovencev. Šolnine se je plačalo 11.640 kron. Štipendistov je bilo 48, ki so dobili skupno 9047 K 40 vin.

— **Iz Trsta** se poroča: Gosp. Vladko Trnovac, sin gospoda višjesodnega svetovalca, je napravil na pomorski akademiji v Trstu poslednjo skušnjo za pomorskega kapitana dolge vožnje.

— **Velika eksplozija v Trstu.** V delavnici pirotehnika Ant. Cargnietti v predmestju Magdalenskem se je primerila v soboto močna eksplozija. Posestnik in njegov 11letni sin sta ubita, poslopje je popolnoma porušeno.

— **Tržaška policija** dobi v lastno obrambo revolverje, kakor jih ima policija na Dunaju in v Pragi, to pa zaradi množičnih se napadov na redarje.

— **Avtomobila so se ustrašili konji** trgovca Antona Stacula včeraj popoldne na Dunajski cesti. Avtomobil se je privozil prav naglo mimo voza in dahi je lastnik avtomobila N. Bittner ml. videl, da se konji plašijo, vendar ni ustavil. Konji so dirjali do mitnice, kjer jih je ustavil mitniški paznik Ivan Plut. Jeden hlapec je med dirjanjem skočil z voza, a se ni poškodoval, drugi je ostal na vozu, pa se mu tudi ni ničesar zgodilo. Konji so na zadnjih nogah odrli. Na vozu je zlomljeno oje. Druga nesreča se ni pripetila. V veliki nevarnosti pa je bil odvetniški uradnik gosp. J. Verčič, ki je ravno vozil s kolesom pred konji, ko so se ti splašili. Ušel je še srečno na stran ceste, sicer bi bil prišel pod konja in pod voz.

— **Z drevesa padel** je včeraj popoldne 9letni Alojzij Dolinar, sin pekovega pomočnika Ivana Dolinarja na Stranski poti št. 9. Splezal je pri Malem grabnu na jagnet in padel z vrha na tla. Poškodoval se je tako, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico.

— **Povozil je včeraj zvečer** pred vojašnico na Radeckega cesti neznan kolesar 5 let starega Ivana Zavrtnika, sina Josipa Zavrtnika, kurjača na državni železnici.

— **Izgubljene reči.** Na poti od Ovijske hiše na Kongresnem trgu do Brega je izgubila neka gospodična srebrno zapestnico s tremi višnjevimi kamni.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi jutri, 16. julija na vrtu »pri Zvezdi«, (poprej Ferline) koncert. Člani in otroci prosti, nečlani plačajo 30 h. Začetek ob 8. zvečer.

• **Najnovejše novice.** Potres v Solunu se je ponovil v nedeljo z vso silo. — Ognjenik Mont Pelée je v noči na 12. t. m. začel tretjič silno bljuvati, kar je povzročilo velikansko vznemirjenje po celem otoku. — Poskušen samomor in umor. V Zadru je topničarski narednik (ognjičar) A. Fedel streljal na svojo ljubico, a jo le ranil, na kar se je sam usmrtil. — Kanonik in rektor v Zagrebu Jos. Miljan je umrl iz strahu, ker se je voz, v katerem se je peljal ponoči, zadel v Podsusedu ob osebni vlak. — Bankir Grüneri, ki je poneveril v Altenburgu 500.000 mark ter zbežal, je bil te dni na Reki prijet. — Za moderno galerijo slik, ki se snuje pod protektoratom naučnega ministra, je sporočil L. Reishofer 26 dragocenih slik, ki se cenijo na 200.000 K. — Kaznovana častniška oholost. Huzarski nadporočnik v Budimpešti, pl. Perczel, ki je udaril z bičem nekega komija, ker se mu ni dovolj hitro izognil, na kar ga je napadeni potegnil z voza, da se je hudo pobil, je izgubil po izreku častnega sodišča svojo šaržo. — Očeta je ustrelil v Temešvaru 17letni J. Rumann, ker mu ni hotel dati denarja za pijačo.

— **Iz slovanskega sveta.** Češko društvo za zgradbo »Narodnega divadla« v Brnu je kupilo za 84.000 K prostor. Odbor

praškega »Nar. divadla« je daroval v to svrhu 20.000.

• **Stolp sv. Marka v Benetkah** — se podri. Včeraj se je razširila po Trstu vest, da se je svetovno znani, zgodovinski stolp sv. Marka, nazvan le »Campanile San Marco«, porušil. Danes že ve skoraj vsa Evropa za ta dogodek. Že nekaj dni so se pokazale na stolpu sumljive razpoke, vsled česar je bil tudi prostor prometno zaprt in najbližnja stanovanja so se morala izprazniti. In le tej previdnosti se je zahvaliti, da ni bilo pri katastrofi človeških žrtev. Stolp je bil nad 100 m visok ter se je začel graditi leta 888 po Kr. za vlade dože Pietra Tribuna. Dogotovljen pa je bil šele leta 1150. Bil je priča vsega sijaja in propada pomembnih Benetk. Z njegovih lin so pozdravljali zvonovi cesarja Barbarosa, isti zvonovi so tudi spremljali križarje pri odhodu v Palestino. Ponižal pa je tega zgodovinskega orjaka Napoleon, ki je jezdit svojega konja na vrh njegovih stopnic. Kdor je obiskal Benetke, tudi ni pozabil splezati na stolp, od koder se je nujil čarokrasni razgled. Mestni svet se je takoj po dogodku sešel k izvanredni seji ter zaprosil ministrstvo brzojavno za pomoč, da se stolp znova zgradi.

• **Gledališče v Moskvi.** Tenorist Klementiev in baritonist Jušin, najznamenitejša pevca moskovske »velike opere«, sta za bodočo sezono odpovedala svoje sodelovanje, vsled česar je nastalo v Moskvi veliko razburjenje. Mnogo obiskovalcev, ki so se na sedeže že abonirali, je zahtevalo sodnim potom, da se jim vplačani denar povrne, ker so uverjeni, da opera za Klementieva in Jušina ne dobi nadomestila.

• **Koliko zasluži kardinal?** »Sempere Avanti« pripoveduje, koliko zasluži vsako leto kardinal Rampolla, kateri bo menda naslednik sedanjega papeža. Ta namestnik Kristusov, ki nima ničesar, kamor bi položil svojo glavo, dobiva kot kardinal, drž. tajnik itd. okroglih 102.000 lir na leto.

• **Umor.** Med Puntigamom in Strassgangom pri Gradcu so našli v nedeljo 36letno ženo Stabenheimer, katero je njen ljubimec, razupiti postopač J. Schuller, zadavil, ker se je bal, da ga bo naznanila, da je posilil njeno 13letno hčerko. Pred občinsko hišo v Puntigamu se je zbralo na tisoče ljudstva, ki je hotelo hudobneža pobiti, le s tem ga je straža rešila, da je razun Schullerja uklenila tudi navidezno nekega civilnega redarja ter ljudstvo ni vedelo, kateri je Schuller.

• **Iz velikomestnega življenja.** V nekem berolinskem listu je bil pred nekaj časa sledeči inzerat: »Distingvirana dama išče s pomočjo zakona proti nagradi grofovski naslov.« Ta dama je bila od svojega moža ločena »igralka«, katera je gojila le eno željo: igrati pred svetom kot grofica veliko ulogo. In res se je našel grof, reven grof, kateremu so dajali sorodniki 60 mark mesečne miloščine. Ta grof je bil pri volji prodati igralki svoje ime; in sklenila sta tole pogodbo: Grof se poroči z igralko, toda zakon naj bode le navidezen; takoj po poroki dobi grof 500 mark, nova grofica pa se odpelje v Ostende. Mej tem ko je grofica v Ostende, se ji grof v Berlinu izneveri; redar sporoči to njegovi ženi, in ta toži grofa radi nezvestobe ter se loči od njega. Ko bosta grof in grofica sodnijsko ločena, dobi grof še 5000 mark. — Bodoča grofica, ki se bo v kratkem poročila, je jako bogata in ima velikanska posestva, katera je podedovala po nekem svojem čestilcu. Ločila pa se bodeta grof in grofica v Hanovru, ker je grof v Berlinu že preveč znan kot navidezni soproga.

• **Izredna tankovestnost.** Penzijski urad v Washingtonu je dobil nedavno prošnjo, v kateri javlja nekdo, da zasluži zopet mnogo denarja ter prosi, naj se mu zaradi tega zmanjša pokojnina, ker mu ne pripušča vest, da bi sprejemal še nadalje celih 30 dolarjev na mesec, dasi jih ni potreben. Ravnatelj penzijskega urada se je zdela ta prošnja naravnost nezaslišana, zato je naročil nadzorniku dotičnega okraja, v katerem je prebival prosilec, naj poizve, kdo je izredno vestni in zato sumljivi človek. In nadzornik je odgovoril: »Čast mi je, sporočiti Vam, da je človek, ki je prosil za znižanje pokojnine, že dalje časa v — blaznici.

Društva.

— **Strelnski klub »Triglav«** ima danes, v torek, svoj sestanek v gostilni »pri ribču« ob Dolenjskem mostu. Sklicuje: Boštjan.

— **Pevsko in tamburaško društvo »Zvon« v Trbovljah** priredi v nedeljo dne 20. t. m. koncert na vrtu g. Dolničarja na Vodah. — Pri koncertu sodeluje pevsko društvo »Sloga« iz Vevč pri Ljubljani. — Pri neugodnem vremenu vrši se koncert v sobanah. Začetek ob 5. uri popoldne, vstopina za osebo 50 vin. Čisti dohodek je namenjen dijaškemu domu v Celju in se preplačila hvaležno sprejmejo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. julija. »N. Fr. Pr.« se poroča iz Berolina, da objavljanje tirnice proti cesarju Viljemu v uradnem listu praške policije, zaradi katerega slučaja površnosti so pruski listi zagnali tak krik, ni v nemških listih napravilo nikacega vtisa in so vsa namigavanja o političnih konsekvencah izmišljena.

Dunaj 15. julija. Angleški poslanik Plunkett je odpotoval v Konopišt, da vroči nadvojvodi Franu Ferdinandu podeljeni mu angleški red.

Dunaj 15. julija. Znani profesor Oton Wagner je mnenja, da so Benetke sploh izgubljene in jim ni rešitve, ker so pilotje, na katerih stoje, že večinoma strohnili.

Rim 15. julija. Izredno hladno poročanje berolinskega časopisja glede obiska kralja Umberta v Petrogradu, se tu splošno tolmači kot dokaz, kaka nevolja vlada v nemških krogih radi tega obiska, in da se obisku pripisuje velik političen pomen, dasi se to taji.

Benetke 15. julija. Markov stolp se zopet zgradi. Občinski zastop je v sinočni seji v ta namen dovolil pol milijona lir, a pričakuje se še prispevkov od države in zasebnikov. Po seji je ogromna množica priredila veliko ovacijo arhitektu Vindrasku, ki je že pred dlje časom prorokoval, da se stolp poruši, čegar pa mestni stavbinski organi niso hoteli vpoštevati. Smatra se kot dognano, da je le malomarnost mestnih organov kriva nesreče.

Pojasnilo.

Članek, katerega je prinesel »Slov. Narod« dne 10. julija t. l. o železniškem shodu v Katoliškem domu, je silno razburil ljudi krog »Slovenca«. To priča dolgi sestavek z dvema pojasnili v omejenem listu z dne 12. t. m. — »Slovenec« poroča s prav nedolžnimi besedami o shodu železničarjev in navaja posamezne govornike, zamolči pa prav previdno, kaj in kako se je govorilo in kakšne utise so napravili ti govori na poslušalce.

Med tem, ko »Slovenec« pripoveduje, da je pojasnil dr. Šusteršič razmere na južni železnici, zamolči, da se je ravno Šusteršič prvi spravil specialno na ljubljanski južni kolodvor in na »grozne razmere«, ki vladajo tu. Pravil je, kaka krivica se dela delavstvu, kako se ljudje malih pregreškov pošiljajo na 3 dnevne dopuste, kako se jih kaznuje z globami, ako store najmanjšo napako itd. Te kričeče razmere se morajo odpraviti, delavci se morajo združiti in složno nastopiti, saj imajo vsi ene cilje, ene smotre. Dr. Šusteršič nobenega ne vpraša, kakega prepričanja da je, njemu je vse eno, ali je socialni demokrat ali krščanski socialist. Dva konja (rudeči in črni), ako skupaj vlečeta, bodeta vedno več storila, kakor če vleče vsak zase! V takem tonu je govoril dr. Šusteršič, tako je hujškal delavce. »Slovenec« je tudi prav nedolžno pozabil povedati, kako je udrihal gospod Linhart, nekak vodja socialnih demokratov, po gospodu Guttmanu. »Ta Guttman«, je dejal, »škoda, da se ne sme rabiti drugih izrazov za take gospode« (fuj, fuj! med posluzbenci-železničarji) »tega Guttmana, kojega se povsod protežira, take ljudi se mora uničiti!!« (Frenetično ploskanje in bravo-klici med železničarji). »Slovenec« je tudi pozabil povedati, da je nastopilo neko slabo človeče, in se tudi bridko pritožilo čez uradnike na južnem kolodvoru sploh. Po njegovem mnenju ni nikjer tako surovih in gorjanskih ljudij, kakor so te uboge pare. Dejal je, da je že zadnji čas, da bi jih srečala pamet. Seveda to je bilo zopet nekaj za »razsodno«, »dobro ljudstvo« za uslužbenca na južnem kolodvoru. — »Slovenec« je tudi pozabil omeniti, kako so se imenoma klicali uradniki in uslužbenci, kako so jih zasramovali in kako se je hujškalo proti njim.

Kar se tiče Gostinčarja, omenim, da je še on lepo rekapituliral, kar so povedali predgovorniki, in dokazal, ali vsaj hotel dokazati, da ni g. Guttman kristjan, da podpira socialne demokrate itd.

Ker je vse to in še mnogo več »Slovenec« izpustil v svojem poročilu, narisal je svojim »razsodnim« bralcem tako nedolžno sliko o tem shodu, da pridejo človeku kar solze v oči. Ubogi delavci! Ubogi očetje! Kar po 8—10 gl. se jim odtrguje od trinoga Guttmana! O ti požna čvekarija »Slovenčeva«! Ako bi bila »Slovenec« resnica količkaj sveta in bi ne hotel ljudi samo farbati in s takimi farbarijami razburjati in za Šusteršiča, ki je povsod velika ničla, pridobivati »razsodno« ljudstvo, gotovo bi kaj takega ne pisal. »Slovenec« se pove samo to: »Pri

plači ni merodajna oseba, ampak delo! Delo je vredno plačila, ne pa delavec! Da pa radi starosti, boleznij in dr. ni vsak delavec za vsako delo, to morda »Slovenec« tudi ve. Živeci g. Guttmana pa »Slovenec« čisto nič ne brigajo. Čudi se jim pa lahko, ker njegovi pristaši že nimajo nobenih več, posebno ne dr. Šusteršič, ki je že dobil brez števila moralnihi klobut in brc, a na njega ni to nič uplivalo.

Posebno se je ogrel »Slovenec« za škofovega netjaka. »Slovenec« trdi in Jeglič pravi tudi sam v svojem poslanem, da ni nič govoril (še tega bi bilo treba) zoper načelnika in da ni odobral govorov. Na tem mestu bodi povedano sledeče:

»Da bi bil netjak kaj govoril, to se pravi: Govor imel, tega ni nihče trdil. Da so ga pa govorili in ščuvanja zoper družbo, zoper načelnništvo in uradništvo silno v ogenj spravili in da je divje aplavdiral vsakemu govorniku, klical bravo in živio, to je resnica. Jaz, koji sem stal njemu za hrbtom, sem ga opozoril in opomnil dvakrat glasno, da me je dobro čul. In da sem ga na shodu opozoril, to sem mu povedal v obraz v navzočnosti njegovega največjega dobrotnika g. načelnika, — s čigar pomočjo je nehvaležnež prišel v takozvano »Vormerkung für Definitivum« in dobil pred par tedni za 12 K povišano mesečno plačo — gospodov kolegov in delavcev, ne da bi bil on tedaj zamogel tajiti ali besedico ziniti, kakor taji sedaj v svojem »poslanem« kjer imenuje priobčevalca »Narodovega« lažnika!! In ravno vsled odobravanja teh surovih napadov je bil nehvaležnež tudi odpuščen, kar so vzeli vsi uradniki tudi z velikim zadoščenjem na znanje! Opomniti moram na tem mestu tudi na doslednost »Slovenčevca«: Med tem, ko se »Slovenec« zgraža nad cvetočim denuncijanstvom na juž. kolodvoru, pozivlja v isti sapi sam uslužbenca juž. kolodvora k denunciaciji svojih predpostavljajenih. On jih pozivlja, naj se zateko k dr. Šusteršiču in naj se mu pritožijo — on jih ne bo izdal! (Bravo!) Jaz pa mislim, da si bode vedel priden in pošten delavec že poiskati zadoščenja na pristojnem mestu, ako bode mislil, da se mu godi od te ali od one strani kaka krivica, kruto se pa motijo ljudje, ako mislijo, da jim more in bode pomagal — dr. Šusteršič! Čim bolj rohani »Slovenec«, obupa dotičnika, ki je to stvar spravil na svetlo, to je mene, z denuncijantom, lažnikom i. t. d., tem bolj uvidevam, da je bila častna stvar za me, da sem odkril na pristojnem mestu ščuvanje zoper družbo južne železnice, zaničevanje, ščuvanje in sramotenje svojega postajnega načelnika gosp. Guttmana in svojih cenjenih kolegov, kajti ako bi bil molčal in pustil, da se nas blati, da se delavci, uslužbenci pri železnici hujskajo zoper družbo, ki jim daje kruha in mirno gledal, kako stiskajo pesti, ko jim govorniki pridigujejo, da se morajo gotovi ljudje uničiti, ako bi bil na vse to zamolčal, potem bi mi lahko vsak v obraz zabrusil, da se strinjam s tem surovim počenjanjem in s temi nazori po reku: »Qui tacet, consentire videtur!«

Fran Planinšek,
asistent.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 15. julija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-80
Skupni državni dolg v srebru	101-65
Avstrijska zlata renta	121-30
Avstrijska kronska renta 4%	99-75
Ogrska zlata renta 4%	121-45
Ogrska kronska renta 4%	97-90
Avstro-ogrski bančne delnice	1598 —
Kreditne delnice	682-50
London vista	239-82 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117-12 1/2
20 mark	23-40
20 frankov	19-05
Italijanski bankovci	94 —
C. kr. cekini	11-24

Žitne cene v Budimpešti

dne 15. julija 1902.

Termin.			
Pšenica za oktober	za 50 kg	K	6-95
Rz " april 1903	" 50 "	"	7-25
Rz " oktober	" 50 "	"	5-95
Koruzza " avgust	" 50 "	"	4-88
Oves " maj 1903	" 50 "	"	4-84
Oves " oktober	" 50 "	"	5-19

Efektiv.

10 vinarjev ceneje.

Rogatec-Slatina v novi luči. Med raznimi novotarijami, s kojimi iznenadi to krepko razvijajoče se zdravilišče vsako leto svoje goste, zasluži vvedba acetenove razsvetljave, da se priznalno omeni. Klicanje po »Več luči«, ki se je oglašalo že nekoliko let zaporedoma, je naenkrat uhitnilo pred veleeftno bliščečo svetlobo, koje razlivajo neštevne nove reflektor-svetilke nad zdraviliščem in odsevajo malodane kakor po dnevu. Naprava, ki jo je zvršila znana tvrdka Viljem Brückner & Comp. v Gradcu in na Dunaju, je jako raztegnjena in kar najugodnejše ter jako imenitno opremljena in se more v vsakem oziru imenovati najbolj znamenita v naši državi. Razum te novosti, ki je za Rogatec-Slatino jako važna, pridobi udobnost tega zdravilišča vsled obsežnega novega opremljenja stanovanj v zdravilišči zašljeno obogateno in vtiska »idilni planinski vasi« ki ima obenem eleganco svetovnega zdravilišča — kakor se je pisalo predkratim v nekem podlistku — vedno bolj pečat modernosti in napredka. Vvedba slanih, smrekovih in oglikokisljih kopelj nas sili, da priznamo, da skrb zdraviški ravnateljstvo tudi za širšo uravnava zdraviliških sredstev in nastanjenje izvrstnega zdravnika za ženske bolezni, gosp. dr. Pommerja, emer. asistenta dr.

Kumpa, ki je na jako dobrem glasu kot masseur, je istokot znamenje razcvitanja tega še vedno premalo čislana zdravilišča. Jako prizadevnemu zdravniškemu ravnanju, ki si je končno s pridobitjem gosp. Jož. Zieglerja iz Budimpešte kot maitre de plaisir prizadevalo kar najbolje ustreči tudi društvenim potrebam, iskreno želimo, da se pomanjkljivi obisk v maju in juniju, ki je nastal radi neugodnega vremena, v nadaljnjem teku sezone vsaj podvoji.

Kdor veliko sedi in nima priložnosti, da z izdatnimi izprehodi ali športom svoje trebušne organe primerno močno ohrani, si lahko poišče neizogibno potrebno nadomestilo v izbornem rogaškem „Styria-vrelec“, „Tempel-vrelec“ z vinom, „Styria-vrelec“ sam. Povapešuje okus, prebavljanje in menjavo snovi. (1533—1)

Meteorologično poročilo.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Pavčina v 24 urah
14.	9. zvečer	738.2	19.6	sl. svzhod	jasno	0.0 mm.
15.	7. zjutraj	737.2	16.4	sl. jvzhod	jasno	0.0 mm.
	2. popol.	735.3	29.6	sl. svzhod	skoro jas.	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 19.4°, normala: 19.7°.



Marija Vouk naznanja v svojem ter v imenu svojih otrok in vseh sorodnikov tužno vest, da je njen nepoznani soprog, oziroma oče, stari oče, tast, brat in svak, blagorodni gospod

Franc Vouk zasebnik

dne 14. julija ob 9. uri zvečer po mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 76. letu svojega življenja mirno v Gosposodi zaspi.

Truplo nepozabnega rajnega bode v sredo, dne 16. julija, ob 6. uri popoldne v hiši žalosti, Dunajska cesta št. 17, svečano blagoslovljeno in potem na pokopališču pri Sv. Krištofu položeno k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Predragoga pokojnika priporočamo v prijazni spomin. (1640)

V Ljubljani, dne 15. julija 1902.

V mestu Ljubljana vzame se takoj ali s 1. avgustom 1902

gostilna v najem.

Ponudbe pod: „M. M. 1000 poste restante Ljubljana“. (1636—1)

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-123)

Najboljše sredstvo je ameriški Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.



Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, posetva, toplice, bolnice i. t. d. napravlja

Ant. Kunz
Morav. Granice
c. kr. dvorni zalagatelj.

Ta trdka je ustanovila, kakor se more izpričati s pohvalnimi spričevili, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši slovanski zavod v državi za pridobivanje vode. (1088)

Prospekti zastoj. b (11)

Ne skisanim filistrom ampak

prijateljem humorja priporočamo

„Navihance“

spisal
Rado Murnik.

Velika 8°. Str. 229.

Vsečina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prilijeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Žužamaža. — Čačkočkar pa Križkraz. — Peklenski napredek. — Zavozlan roman. (1456—10)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner
v Ljubljani, Dvorski trg 3.

Mesečna soba z balkonom

v I. nadstropju, — elegantno meblavana, se odda s 15. avgustom t. l.

Vpraša naj se v **Židovski ulici št. 1, I. nadstropje.** (1600—3)

Špaga vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati, **sirovega konca**, ponuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobnine na debelo in drobno (1457—4)

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14.

Učenec

z dobrimi šolskimi spričevili sprejme se takoj pri trdki (1622—2)

Slavinec & Šeleker

Šmartno pri Litiji, Kranjsko.

Mejnarodna panorama.

Danes v torek, dne 15. julija

zadnji razstavni dan.

Konec sezone.

Carski obisk v Parizu 1896.

Mesečni abonements-listki ohranijo veljavo. (1639)

Prihodnja sezona se odpre 15. sept.

Zahvala.

Pri sklepu sezone ne morem si kaj, da ne izrekam velespoštovanemu p. n. občinstvu Ljubljane in okolice svojo najpristranejšo zahvalo za mnogobrojno obiskovanje in za laiskavo priznanje, ki je v del prihajalo našemu podjetju. Zlasti si štejem v dolžnost, izreči svojo posebno zahvalo visokim uradom za njih prijazno uslužnost, kakor tudi cenjenim članom časnikarstva za njih podporo.

Z velespoštovanjem

ravnateljstvo.



Gabrijel Thaler

Antonija Thaler rojena Hošmelj

poročena. (1646)

Maribor

dne 15. julija 1902.

Brez vsacega drugega obvestila.

Železniki

Gospodje pekovski mojstri pozor!

Pekovske mojstre tukaj in na deželi opozarjam, da sem prevzel za Kranjsko zalogo

„Maltosen“

ki se rabi tako kakor „Diamalt“ samo to prednost ima, da je nepokvarljiv, ker obstaja iz moke in je mesece rabljiv.

Pošiljam ga vsak dan pekovskim mojstrom na deželo po poštnem povzetju in sicer po 1 K 20 h brez poštnine od 5 kg naprej; tukajšnjim pekovskim mojstrom ga prodajam po 1 K 12 h od 5 kg naprej; 1 kg stane 1 K 20 h. Naročila pošiljam tudi na dom.

Priporočam se s spoštovanjem

Ivan Žagar, pek

Ljubljana, Dunajska cesta.

(1614—2)

Advokat

(1643—1)

D. JOSIP FURLAN

ima od 17. julija 1902 naprej svoje pisarno

na Miklošičevi cesti št. 26,

t. j. poleg nove justične palače v Bahovčevi

hiši, kamor se s 17. julijem preseli.

Meblovana mesečna soba

za gospoda ali damo odda se takoj.

Vpraša naj se: **Židovska steza št. 2, I. nadstropje.** (1641—1)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane jn. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano** jn. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnart-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 38 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 38 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane** dr. kol. v **Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 4. uri 25 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 2. uri 59 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano** dr. kol. iz **Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1617)

Prostovoljna prodaja.

V četrtek, dne 17. t. m., se bo prodajala od 9. ure popoldne do 12. ure opoldne in od 3. do 6. ure popoldne (če bo treba, tudi naslednjega dne ob istem času) v **Dežmanovi hiši v Prečnih ulicah št. 6** (1637)

sobna oprava vsake vrste, različno kuhinjsko orodje, slike itd.

Preklic.

Podpisani preklicujem vse, kar sem dne 3. rožnika t. l. z Fr. Globočnikom govoril o našem »bralnem društvu«. Govoril sem nepremišljeno in neresnično.

F. Scharabon
v Trbiču.

Trgovina

z mešanim blagom in prodaja tobaka, obstoječa že veliko let, ob okrajni cesti tik farne cerkve in sodnije, se pod ugodnimi pogoji **odda v najem.**

Natančnejša pojasnila pri **K. Platinšek-u**, trgovcu v Ljubljani, Dunajska cesta. (1638—1)

Ferdo Primožič

mizarski mojster (1645—1)

Ljubljana, Gradišče, „pri Cenkarju“ se priporoča slavnemu občinstvu

za vsa v mizarsko stroko spadajoča dela in poprave.

Preskrbujem in polagam parkete iz prve kranjske tovarne **Frana Kotnika na Vrhniki.**

Salame

ogrske 170 gld., domače iz šunkna 120 gld. domače 1 gld., dunajske 80 kr. šunka brez kosti (Rollschinke) 90 in 110 gld., suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil. naprej po povzetju in sicer le dobro blago (1028—6)

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom

razpošilja zasebnikom

prva tovarna za ure v Mostu

HANNS KONRAD

eksportna hiša ur in zlatnine

Most (Brüx) št. 64 Čučko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 375

Prava srebrna remontoarka . . . 580

Prava srebrna verižica . . . 120

Nikelnasti budilec . . . 195

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pism. (2758—60)

Ilustrovan katalog zastoj in poštnine priloži.

Iz proste roke se prodaja enonadstropna

hiša

v Otočah na Gorenjskem tik železniške postaje. Okrog hiše je velik vrt in tik vrta njiva, na katero se poseje 1½ mernika. Hiša je zelo pripravna za gostilničarje, ker se v njej zaradi romarjev in izletnikov že več let z vspehom izvršuje gostilniška obrt.

Podrobnosti se lahko izvedo vsak čas pri lastnici hiše **Rozaliji Žumer** na Javorniku (Gorenjsko) št. 9. (1642—1)

Papir za svalčice brez glicerina in cigaretne stročnice

AIDA

Najboljši izdelek sedanega časa!!

Dobiva se v Ljubljani v prodajalnicah specialitet:

Vaso Petričič, Anton Krisper, Mestni trg, Ivan Kordik, Prešernove ulice. 1550-5